

Romanser ifrån Portugal,

öfversatta

af

J. Oskar I. Rancken.

Wasa 1880.

Pris: 75 *pa*.

IV 61
Kapitel

Romanser ifrån Portugal,

öfversatta

af

J. Oskar I. Rancken.

Nikolaistad (Wasa),
F. W. Ungrens boktryckeri, 1880.

Der O. Ranckens forlag.

Romaner från Portugal

Inledning.

Mången hos oss frågar kanske, när han ser Portugal nämnt på en boktitel från Finland, med talesättet: „hvarifrån blåser det nu?“ menande, att vi hafva intet att uträtta i det landet, att vi visserligen under vår skoltid ur våra läroböcker i geografi och historie vetat något om Portugal, detta aflägsna fremmande land, men sedan förlorat det ur sigte, likasom äfven Portugal sjelf genom tiden för sin högsta glans tillhör ett skede, som ej är nya historiens sista. Det följande må söka förklara, hvarifrån denna vindfläkt blåser.

Sommaren 1880 firas i Portugal allmänt och storartadt minnet deraf, att jemnt 300 år förflutit, sedan till dödens hvila gått efter ett nu äradt lif af krigisk bragd och fosterländsk sång Luiz de Camoens, Portugals störste skald, en son af dess storhetstid och dess hufvudstad, den patriotiske besjungen af dess traditioner och historie under dennas mest lysande period, under hvilken han sjelf deltog i framgångsrika strider mot korsets fiender och för eröfringar. I sin mån torde detta minne bidragit till det för två år sedan fattade beslutet, att

hösten 1880 skall sammanträda i sagde hufvudstad, Lissabon, nionde sessionen af kongressen för förhistorisk antropologi och arkeologi, och så obekanta för hvarandra som Portugal och Finland äro, hafva de jemförelsevis icke fåtalige sackmän i vårt land, hvilka ihågkommit med det smickrande erkännandet att väljas till korresponderande ledamöter i densamma, att härför närmast tacka det förhållande, att de tillförne blifvit utsedde för sessioner, som hållits i länder, liggande närmare till Finland och förden skuld mera bekanta dermed, och kanske ytterst det välmenande indlytande, grundläggaren af finsk arkeologi såsom särskild vetenskap vid vårt universitet (e. o. professorn J. R. Aspelin) utfövat, genom att fästa uppmärksamhet vid åtskilliga för ämnet intresserade bland sina landsmän. Om också för det stora afståndet mellan de begge länderna den omedelbara beröringen mellan det enas och det andras utsedda representanter för resp. vetenskaper torde vid denna session bli högst obetydlig, så har dock under detta samma år en glädjande omedelbar beröring af vetenskaplig art mellan nämnda länder egt rum genom den önskade och välvilligt mottagna påhelsning, som i mera nämnde hufvudstad gjorts af den forskningsexpedition, hvilken, visserligen utgången från vårt grannrike, tillika vår bildnings fornda hemland, men föreslagen och ledd af en vår landsman, efter att hafva slutfört en upptäcktsfärd uti hittills på sin höjd blott af

vilsedrifne och förolyckade sjöfarande berörda farvatten, derefter plöjt vägar, der först ibland europeer Portugals djerfve seglare, modige krigare och eröfrare, följde af euerigiske handlande och nitälskande kristendomsutbredare, färdats och på stränderna utstrött de första fröen af europeisk civilisation. Jag menar med ofvan antydda expedition naturligtvis den, som ledts af professor Nordensköld, hvilken (finne till börden, numera naturaliserad svensk) bär ett namn, som föranledt en ordlek, anspelande på hans bedrifters framgång, i det att *nordensköld* med en liten förändring i stafvolsernas fördelning och i uttalet blir *nordensköld* och får antyda, huru denne sistnämnde genom *skölden* blifvit afvärjd och bruten. En hans följeslagare och landsman, löjtnant Nordqvist är i namnet ju också en liten följsats af den betecknande ordleken, en påminnelse om *nordisk* härkomst; otroligt syns ej heller, att befälhafvaren på Vega, löjtnant Palander är af ursprungligen finsk slägt, åtminstone finnes i Finland många bärare af detta namn, hvilket i sin första del är, eller kan vara, af finsk rot. Dock lennom denna afvikelse.

Vi må rycka vårt ämne närmare. Väl har jag nämnt festerna för Luiz de Camoens, vid hvilka äfven Vasco di Gama fått sin del, men ändock dväljes i de portugisiske lärdes vänliga uppmärksamhet mot några, för den nämnda kongressens föremål intresserade finnar, och dymedelst äfven för folket och

landet, närmaste orsaken till föreliggande blad. En kallelse till medlem vände helt naturligt tanken till det land, hvarifrån kallelsen utgick, och omöjligheten att omedelbart deltaga i kongressens arbeten, osannolikheten att till dess förhandlingar och utställningar inom den förhistoriska tidens område kunna bekosta sådana bidrag, som eljes läge för en finne nära tillhands, förde tanken vidare till något inom den historiska tiden, till också en poetisk behandling af Portugals nationella historie, om än i små löstryckta bitar, till något, som på sitt sätt också berör antropologi och arkeologi, så vida det har med människor och förhållanden i fordomtid att skaffa och kunde just nu kuyta en liten oskadlig bekantskap mellan syd och nord — nemligen: till vårt språk öfverförda prof af gamla portugisiska folksånger. Ehuru detta synes något *longe petitum*, mätte en god vilja ursäktat ett företag, som kan få utscendat af en anspråksfull festskrift, utan att vilja vara en sådan.

För ett femtedelsårhundrade tillbaka, då han, som skrifer detta, i allmänhet intresserad för folksången, särskildt fröjdade sig åt romanserna från den pyreneiska halfön och, knapphändig bekant med dess språk, fann sig mest hänvisad till översättningar af sådana, varsnade han i ett periodiskt blad en kort anmälan, att Eman. Geibel och Adolph Friedr. v. Schack utgifvit en „Romanzero der Spanier und Portugiesen.“ Han requirerade genast denna, då helt nyss, 1860,

i Stuttgart tryckta bok och, såsom dateringarne under styckena längre fram visa, öfversatte till sitt bildningsspråk straxt en del och sednare vid någon vunen ledighet den öfriga delen af de i samlingen ingående portugisiska romanserna, alla öfverflyttade till tyska af v. Schack. Detta skedde af två skäl: 1) utan anspråk på poetisk begåfning hade han förut underkastat sig och åstadkommit *periculum* i dubbel betydelse genom, icke alldeles ofördelaktigt bedömdt, öfversättande af spanska romanser från tysk version och ville derföre nu göra en erfarenhet af de portugisiska; 2) anslogs han, oaktadt sin förkärlek för romanserna om Cid och för andra spanska t. ex. de i Herders „Stimmen der Völker in Liedern“ förekommande, ändock mera af de portugisiska, än af de i Geibels och v. Schacks samling intagna spanska. Denna uppskattning öfverensstämmer ock med bedömanden i förordet till samlingen. På auktoritet af detta förord må här nämnas: att portugiserne långt sednare, än spanjorerne börjat uppteckna sina berättande folkdikter, att den första och dertills enda samlingen af portugisiska, ur folkets muntligt berättade romanser föranstaltats af en vår samtida, den förträfflige skalden och lärde Almeida Garret. År 1851 hade i Lissabon utkommit de båda första banden af hans romancero, ett högst värdefullt arbete, hvars fortsättning derefter tyvärr afbrutits genom utgifwarens tidiga död. Den källa, ur hvilken man här kan ösa, flyter alltså endast

sparsamt; för det ringa antalet portugisiska romanser hålles man dock skadeslös genom den egendomliga skönheten hos de flesta af dem. Der samma ämnen förekomma i spansk och portugisisk version, såges den sednare icke sällan vara den i poetiskt afseende mer betydande, och i sådana fall — t. ex. vid romansen om greve Yanno, hvars innehåll öfverensstämmer med den spanska om greve Alarcos — hafva öfversättarne föredragit att meddela den portugisiska dikten. —

Lätom oss nu, för att naturligare finna oss till rätta i den portugisiska romansens åskådningssätt, kasta en blick ifrån den ena ändpunkten till den andra af den diagonal, som i nordost och sydvest genomgår vår verldsdel. Vi, kyliga, såsom det vill synas, knappast stjuimoderligt, utan genom egen skuld, till kamp med naturens hårda makter emot polen kastade, sent civiliserade, beträngde af germaner och slaver, kultiverade af de förre och först beherrskade af dem, sedan af de sednare, söka nu arbeta oss fram till mognad och andlig sjelfständighet genom att gestalta vår lånade kultur till nationell. Redan på grund af det sagda och icke blott för afståndet i rummet stå vi ganska fremmande för den varma söderns söndagsbarn, som för besittande af naturens många fördelar mästat kämpa mot afundsamme medtäflare, genom stridens lifgifvande åflan för politiskt sjelfbestånd tidigare berörts af civilisationen, ofta behållit frihet och egendomlighet äfven under talrikare

fremmande folks namnvälde, t. o. m. vunnit en afundsvärd storhet: både merkantil och politisk, fastän utvecklingens gång och världshändelserna, som unna åt flera än ett enda folk att, i ordning efter hvarandra, uppträda i historiens förnämsta roller, också åt de sednare utvecklade gifva en, visserligen till tiden sednare, men derfore ej för det helas fortgång mindre betydande verksamhets- och storhets-period, förberedd af de tidigare mognade.

Utän att inlåta oss på gissningar om sätet för människoslägtets utbredning öfver jorden, så torde med antagande af dess förbredning från trakt till trakt det vara gifvet, att antingen de svagaste folken drifvits först och längst ut från gemensamma, afundsam omhuldade boplatser, eller ock de starkaste, djerfvaste, företagsammaste främst banat sig väg till obekanta länder, der nya förhållanden betingat förändringar i deras lefnadssätt och gjort utvecklingen snabbare och mångfaldigare. Om vi låta Portugals tidigaste inbyggare komma den naturligaste vägen från gamla världens centraltrakter, så skulle de efter en väckande och bildande färd af ofantlig tidslängd från eller förbi den ena halfön i Syd-Europa efter den andra stadnat vid det oöfverskådliga världshavets strand, öfver hvilket knappt någon säker antydning kom, att land fanns på dess andra sida; och liksom oceanens böljor förfångt försöka sitt anlopp mot strandens branta klippor och, återkastade, falla ned tillbaka, så

återkastades under årtusenden de länderna öfversköljande folkströmmarne ohjelpigt tillbaka af oceanen. Har något folk skådat det af sagan omordade Atlantis' försjunkande i den ocean, som bär dess namn, så bör det väl varit Lusitaniens och Mauretaniens folk, likasom dessa också sednare naturligtast hört till dem, som kommit i tidigaste beröring med de kanariska och azoriska öarnas invånare. I Lusitanien, beläget i gamla världens tempererade zons mildaste afdelning, dock afkyldt af hafsvindar och högt läge, der kontinent och ocean mötas, land och floder omvexla, likasom och högt bergland och djupa dalgångar, samt de förras tarfliga, de sednares yppiga vegetation; i ett jordområde, säger jag, der tillfälle till jagt, boskapsskötsel, åkerbruk, fiske, sjöfart, handel, försvars- och anfallskrig borde föra inbyggarnes utveckling framåt, motverkades denna dock i sin mån af andra naturförhållanden, t. ex. af det afskilda läget vid ett gränslöst, obefaret haf, som på många sidor omöjliggjorde tillvaron af grannar; läget inom svårtillgängliga landgränser, i sanning ett värn mot fiender, men ock ett hinder för fredlig samfärdsel med naboer. Bergfolk älska högt hemland och frihet: de till Lusitanien vandrande stammarne stadna der gerna, försvara land och frihet i döden. Folket från Phœniciens klippiga kust, tvunget att uti industri, sjöfärder och handel söka sin fortkomst, berör äfven Lusitanien under sina färder på yttersidan om Herkules' stoder, hvil-

ka utåt försvara inloppet till det haf, hvaromkring gamla tidens världshistoriska folk grupperat sig. Phœniciens art tages af det eröfrande och handlande dotterväldet på det oaslika området å samma hafs klippiga och sandiga sydkust. Lusitanien beröres, återigen till följd af sitt läge, mindre än den öfriga pyreneiska halfön så väl af desse kartaginenser, som af deras slutligen segrande medtäflare, hvilka dock efter strider, med begagnande af våld och förräderi, omsider lemna sin nationella bildning i språk och institutioner och till sist i förvärfvad kristen religion äfven åt lusitanerne. Två gånger mottog i den historiska tiden landet herrar från söder, minst två gånger från nord och öster; en gång ny religion från söder, en gång från öster. Till urbefolkningen tillkommo tillskott i befolkning och intryck i kultur från andra sidan innanhafvet i öster och söder; öfver de spanska länderna romare från Italien, och genom Gallien flera grenar af de vandrande folk, som till ursprung och språk äro beslägtade med de skandinaviska. Huru det romerska elementet genom styrkan af sin odling och långvarigheten af sitt evvist tillkämpade inflytande verkade starkast, finner man af öfvervigten hos dess språkelementer, som gjorde munarterna romanska, och deraf, att, trots flerhundraårigt öfvervälde af asiatiskt-afrisk politik, religion och öfrig odling i arabiskt-maurisk form, ändock den elastiskt hoptryckta europeismen i romansk form med

sin fjäderkraft återvann i alla afseenden landet och folket, hvilket sistnämnda just nu, härdadt af den seklergamla striden för politiskt oberoende, egen nationalitet och religion, inträdde i sin period af högsta storhet, genom att bli bärare af sin världsdels lifligaste verksamhet i sjöfart, geografiska upptäckter, besittningstagande på andra sidan oceanerna af länder flera gånger större och folkrikare än moderlandet, samt genom sin samfärdsel och handel med utom-europeiska produkter gaf i sin världsdel ton till förändring i vetandet om andra världsdelar, till förändring i lefnadssättet och den materiella kulturen. Statens inskränkta europeiska område, dess genom de dåvarande svaga kommunikationsmedlen ännu mer afskilda läge samt världshändelsernas gång hindrade en omedelbarare och starkare politisk inverkan i samma världsdel. Kom så tillika andra mäktighetsfolks beträdande af liknande vägar, nya ideers uppkomst och dessas förvärfvande af större utrymme, deraf flyttandet af tyngdpunkten i handel, politisk makt och andlig kultur från Syd-Europa till mellersta Europa, hvars öfvertagande af de förnämsta historiska rollerna nu kom i ordningen. Hvad protestantisk germanism beröfvade det katolskt romaniska elementet, sökte först med framgång Portugal ersätta i tre andra världsdelar. Sättet derfor var nära nog detsamma som under katolicismens öfvermaktstid, hvilket, delvis och begagnadt af den tidigare protestantismen, småningom

blef allt mindre tidsenligt; men att Portugal ändock under tidernas lopp mer än mången tillegnat sig nutidens humanitet, ser man af sättet för dess storvexta, myndiga dotters utträde ur hemmet, jemfördt med stridigheterna i andra dylika upplösta samhällskomplexer, i det att Brasilien bibehöll ärfd monarkisk form, ärfd regenthus, och att värme för mensklighet samt intresse för samtidens mångsidiga, höga vetande ej förnekar sig hos de högst stående personerna inom begge de med Portugals språk och kultur levande staterna. Så liten betydelse i vår tid också regenters släktskapsband ega för folken, så bör dock icke förbises ett sådant vänligt samband mellan det portugisiskt-brasilianska regenthuset och det i Skandinavien största stat, den stat, hvars språk vi ock här begagna och hvilken vår Portugal besökande Nordensköld numera tillhör.

Med afseende å det antal romanser, 15 stycken, som nu kunnat tillgodogöras, kan såsom karakteristiskt anföras följande. De taga sina ämnen, antingen de äro mer eller mindre historiska, om de höra till sångerna om paladinerne eller till de strödda romanserna, ifrån de högre och högsta kretsarne. Men om det således ock å ena sidan är världslig höghet och storhet, som anslagit desse skalder, hvilkas sänger till sednaste tider lefvat hos massan af folket, dit de säkerligen nedstigit från högre samhällsklasser, så är det å andra sidan ämnen, så att säga, af mer allmänt mensklig än social natur:

känslor af sorg, glädje, kärlek i många variationer, rivalitet, svartsjuka, otrohet, der-af härledt hat, grymhet m. m., hvilkas skildrande strängt skaldernes lyra. Folkmoralens uppfattning skönjes i händelserna eller i behandlingen af ämnet, om sången också ej uttalar ett bestämdt omdöme om framställda händelser. An vinner dygd och trogen kärlek, efter många hinder, sin belöning, och grymheten mot de älskande afvärjes och straffas; än får kärlekssträfvandet en mera tragisk utgång och dess lön blir först i döden en förening; otrohet både på mannens och kvinnans sida får sitt straff: den på kvinnans enligt tidens hårda sed strängare; lättsinnet hos förnäma kvinnor, i synnerhet om det utövas med en lägre stående och för släkten obehaglig person, medför lätteligen dödsstraff, men kan till följd af den snabbt rörda sydländska medkänslan och någon gång af beräkning vinna strafflöshet ja, belöning. Både kvinnans och mannens mod och den bepröfvade troheten i kärlek erhålla erkännande i dikten; feghet, förräderi och konsiderationslös njutningslystnad deremot straff. Sångens makt är stor att beveka hjertan, den närmar sig nästan underverken, hvilka likt en *deus ex machina* någon gång komma och lösa en knut, hvori dikten intrasslat händelsens trådar. Äfventyrareanda, tapperhet, kvarlefvor af förhistorisk, vidt krigspridd hednatro, utpräglad i dyrkan af naturen, i synnerhet af vexterna såsom representanter eller gengångare af dö-

da människors andar, äro också kännetecknande. Om forntidens sed icke afspeglar sig vid hvarje steg, så är orsaken att söka deri, att uppteckningarna gjorts sent, och att följaktligen det muntliga fortplantandet infört en steg för steg mer moderniserad prägel i och med detsamma, som det ena redan oförstådda draget efter det andra kunnat falla bort; men dels kvarstår mycket ursprungligt, som är egendomligt för så väl ort och tid som för folkslag, dels är enkelheten, rättframheten och det oslipade uttrycket mera egendomligt hos de samhällsklasser, hos hvilka sångerna sist uppevarats. Skulle det här gälla, att framlägga mönstret af bildande barn- eller ungdomsläsning efter vår tids uppfattning af det passande och opassande, så skulle väl ett och annat böra utmönstras, men då det förra ej är fallet, utan här gäller, att framlägga en sann kulturbild inför mognade läsare, så vet jag icke, huru någonting lämpligen kunnat bortlemnas. I litterärhistorien intaga t. ex. Boccaccios noveller ett berömdt rum, och man gifver åt den läsande allmänheten såsom någonting mäterligt deras smutsiga innehåll och slippiga behandling, som stöta mot äfven det minsta anspråk på vår tids anständighet. Folksångerna här äro mycket långt från Boccaccio. Liksom en något groft tillyxad, men sedlig bonde öppet och enkelt omtalar allt, genom sjelfva framställningens halt och hållning ogillande det låga och fula, i motsats mot den raffinerade, osedlige rouéns

med välbehag i osedlighetens smuts dröjande förfinade, men griniga framställning, liksom så medför folkdiktens friska, osminkade språk för ett jämförelsevis oförderligt sinne ej den sedliga fara, som den glesa, kokett tänkande slöjan i en utläggning, som väl kan ge sig sken af anständighet, men hvori den orena uppfattningen ligger på djupet.

Dock, om äfven det icke-förskönande omtalandet eller blott antydandet af osedliga handlingar bör undvikas vid läsningen, så kan sådant i detta fall ske med ledning af det korta framställandet här nedan af ett och annat karaktéristiskt eller anslående i de särskilda romanerna, hvilkas ordningsföljd sinsemellan är den tyska versionens.

1. Don Beltran. Visar tydligast sitt ämne tillhöra den franska sagokretsen. Underverk med en häst som talar; uti 5 grefve Yanno förekommer under med ettalande dibarn; i 8 Bernardo undret af en begravnen, som talar; 11 Guimarães har undret af uppväckandet från döden.

2. Don Claros. Är mera lös än de flesta. Äfventyraranda och lättsinnet karakterisera hjälten. Om han ock slutligen är ordhållen, så synes detta mest bero af en slump. Öfverdådet lemnar honom ej ens i de allvarligaste ögonblick; dock afhåller sig folkmooralens takt från att skildra det slippriga i det nattliga äfventyret. Det vackrare partiet har älskarinnan Claralinda genom sin varma kärlek till barnet tillika med sin egen oförevillighet. Hjeltens oförklarade och

oförklariga försummelse och det afbrutna i slutet lemna ett intryck af någonting tomt och ofulländadt.

3. Claralinda. Samma namn på hjälten och hjeltinnan som i föregående, men alldeles annat ämne och behandling. Straffadt baktal, som har sken af tjenstetrohet. Tillfälligheten, att konungen ej har annan arvinge, skänker åt två personer befrielse från ett dödsstraff, som eljes t. o. m. den obehövade misstanken varit i stånd att medföra från en absolut regents godtycke. Också här har hjeltinnan tillfälle att visa sig från den oförevilliga sidan: hon ville, såsom ofta i dessa sänger, dö med sin älskade.

4. Reginaldo. I 2 Don Claros är mannen den förföraude; här är det en kvinna, hvars sed är en fräck, tilltagsen qvimmas, som ej i något fall tappur hufvudet. Också här målar sången icke på förledande vis brottet, utan dömer det genom händelsen och framställningens lugn, utan att direkt inlåta sig på bedömande. Det vackrare partiet har denna gång icke flickan, utan ynglingen: hans beryktade djerfhet, nu förledd till ondt, förnekar sig ej i det öppna anmälandet till undergående af straff. Samma saknad af arvinge, som i föregående no 3 räddade från döden, gör det ock här i samband med tillgifvenheten för den förledd och med sångens makt; derhän lemnadt, om icke kungen mera påverkas af utförandet (man ihågkomme den i romanerna mer än en gång omtalta „englars sång i himlen” och

„i haf sireners säng“), än af innehållet, hvilket rejste de vid sängen lästade minnena åter är hufvudsak för den vördnadsvärda modren, som i visst afseende är ett sidostycke till modren i n:o 13 grefve Johan.

5. Grefve Yanno har att uppvisa en njutningslysten qvinna, för hvilken inga konsiderationer af rätt och pligt något betyda, vidare en godhjärtad man, som ej af sämre motiv än af svaghet bröt sitt ord, och nu har att utstå striden mellan vasalltrohet (och möjligen feghet) å ena sidan, och å den andra kärlek till hustru och barn, understödd af en trogen och energisk makas hängivenhet och spänstiga kraft mot orättvisa och hårdhet. Konflikterna slutas så, att *vox populi* blir *vox Dei*, i det att den onda infantinnan dör, innan öfrigt af henne förberedt ondt gått i fullbordan.

6. Drottning och slafvinnu. Barnens utbytande tyckes föga nödvändigt för dikten; manne icke upptagandet af denna episod antyder en hopplappning af fragmenter ur flera sänger, eller ock såsom grund för sungen en sann händelse med denna tillfälliga detalj? Denna romans andas antagonismen mot maurerne och framhåller kärleken till det egna, äfven under svåra förhållanden, framför den bäst lottade ställning hos fremmande.

7. Grefve Nillo. Föreliggande säng låter större grymhet utöfvas mot två älskande och det i snabbare lopp än någon af de öfriga, men låter tillika mera af symboliserad kärlek efterleva: det är ej nog med de älskan-

des ur grafven uppvexta, hvarannan sökande representanter ur vextriket; när desse träffas af mörd utöfvadt på vextverlden, lever samma idé upp, personifierad i den animaliska världen, i det de uti den uppträda såsom en slags gengångare.

8. Bernardo, fransosen. 1. En god framställning af det fränstötande i en qvinnas trolöshet och förställning; hennes straff är ock snart tillhands. 2. Framlägger försoningen i straffet både för den brottliga qvinnan och äfven för förföraren, genom hennes död, genom vidare händelser och hennes vackra ord efter döden ur grafven till honom.

9. Vandrerskan. En friare hotas med döden af sin älskarinnas fader, vexlar temligen snabbt föremål för kärlek; det elaka föremålet för den sednare kan anses såsom ett naturligt straff för sådant. Något förvånande är, att älskarinnan, som ändock ej sökt starkare fjättra sin snart svalnande älskare, dör tvärt, sedan hon sett utgången, likaså, att han gör på samma sätt; scen med deras vextrepresentanter på grafvarna saknas ej heller. Läsaren erfar intryck af sentimentalitet och effektsökeri med smak af efterbildning eller lån ur andra dikter.

10. Helena. En svärmors elakhet; eldigt, hetsigt lynne hos hennes son; hans hustrus trohet och vackra egenskaper tecknas mycket varmt och värdigt.

11. Guimar. Enda framhållna, fall då ej ädel börd skulle ge företräde framom låg börd, förenad med rikedom. För att den

ömsinta dikten skall kunna låta allt sluta väl för dem, som den i början behandlat så omildt, arrangeras ett underverk.

12. Den sköna infantinnan. Trohet ända till hårdhet (en följd af tidssed) hos hustrun; trohet också hos den pröfvande mannen. Oafgjordt lemnas likväl, hvarför han, krigaren, så länge blifvit borta i utlandet, utan att gifva någon underrättelse om sig: kanske en följd af samma bildningsgrad och inflytanden, som ej sällan låta besökarna af fremmande land från oss, våra förrymde sjömän, lemna sina öfvergifna hustrur utan underrättelser?

13. Grefve Johan. En moders, mot plägsed stridande, men särdeles vackra uppskattning af qvinmodygdens höghet och huru „ej för gods och ej för skatter äran, son, att köpas står.“ Denna uppskattning är så mycket ädlare, som en mängd egennyttighetsskäl kunnat diktera ett annat uttalande.

14. Flickan, som går i kriget. Utmärkt genom naiv täckhet och finhet.

15. Guldkedjan. Ett uttryck af en be-
dröflig uppsättning af qvinnotrohet. Vi, som hafva en bättre, kunna lemna sängen oläst, men torde ej heller taga skada af läsningen. Framställningen har anstrykning af torr-
rolig försmädlighet; sens-moralen går ut på resignation.

Assonansrimmen, såsom en föga uppmärksammas prydnad i vår tids vers, ha blott händelsevis fått kvarstå här och der; översättningen har genom deras äsidosättande

kunnat bli trognare. — Endast i den främst ställda romansens början äro versraderna ställda hvar för sig, för att visa den metrisk byggnaden af hvarannan versrad med 8 stafvelser, hvarannan med 7; alltid börjande en sång eller dess afdelning med versrad af 8 och slutande med en af 7: således 2 rader tillsamman utgörande ett distichon af 15 stafvelser. Hela den öfriga romans-texten är satt såsom prosa. Poesins skönhet bör ej ligga i radernas yttre gruppering; är byggnaden korrekt efter verslärans lagar för öfrigt och har den icke bortskrämt all fläkt af skönhet i uttryck och tankar, gör den sig nog märkbar äfven under skenet af metrisk prosa. — Såsom redan antydt, hänföra sig dateringarne till tiden för översättningarnes verkställande.

Romanser om kejsar Karl och paladinerna.

1. *Romansen om Don Beltran.*

„Stadnen riddare, ty kungen vill, att man er räkna skall!“
 När man räknar, finnas alla,
 ännu saknas en, blott en;
 denne ende är Don Beltran,
 han, som städs' så tappert stred,
 han, som aldrig blifvit saknad,
 saknades dock denna gång
 och uti det svåra passet,
 då man strömmen öfvergick.
 Lotter dragas då, att veta,
 hvem som riddarn söka skall,
 ty vid fågets början alle
 sig förbundit ha med ed,
 att för dem, som stupa, blifver
 Frankrike begrafningsort.
 Man sju gånger kastar lott om,
 hvem som riddarn söka skall;
 och hans gode gamle fader
 träffar lotten hvarje gång.

Tigande den gamle bortgick, för att söka upp sin son; han ock utan lottning icke hade kunnat hemma bli! Om natt han uti dalar firdas, om dag emellan vilda berg, ensam, sörjande på hästen, ögat städsse tär-

uppfyllt; herdar gör han denna fråga: „har en riddare ni sett, hvilken iklädd var hvit rustning, red uppå en blackgul häst?“ — Alltid dock han fick till gensvar: „ingen riddare vi sett, hvilken iklädd var hvit rustning, red uppå en blackgul häst.“

Framåt drog han, framåt drog han, tills till valplatsen han kom uti dalen Roncevalles, der i strömmar flutit blod. Tröttnat ha hans armar af att vända upp de stupade; många fransmän väl han finner, söker fåfängt dock sin son. Ändtligt derifrån han drager sorgsen öfver slätten bort och uti ett torn varsnar en, som tycks en maurisk hund. „Utän svek, du maur, mig säge, derom har jag dig vid Gud, såg vid nattetid i går du, före gryningen helt nyss, i hvit rustning någon kämpe, hvilken här har dragit fram? Har ni honom fångat, väger jag hans frihet upp med guld.“ Mannen frågar: „vilka tecken bar då riddaren? säg till!“ — „Hvit var rustningen“ — den andre — „men hans häst, den blackgul var, och vid spetsen af sin lans han ett hvitt flor som pryddad bar, hvilket konstfullt rikt utsiradt blifvit väddt utaf hans dam.“ — „Död här ligger“ — lydte svaret — „riddaren uppå ett fält; hufvudet på ängen hvilat, uti vatten fötterna, och hans bröst är genomborradt af sju sår, som döden ge; uti ett ses månen skina, i ett annat skiner sol.“ Nu den gamle: „Det förskyllat icke maurer, ej min son, blott hans häst, ty hvarför' bar den honom ej ur himlet bort?“

Då helt hastigt — hör slikt under! gaf ett sådant nån'sin förr? — då helt plötsligt, fastän död ren, hästen börjar tala så: „Mig du icke må anklaga, därför icke skyll på mig! jag tre gånger honom bortbar, tänkte honom rädda så, han mig vände och tre gånger, full af stridslust, sporen gaf; gjorden fäste han tre gånger, löste fram till remmen upp; men vid tredje gången sjönk jag, sjönk i döden utaf sår.“ ^{20/10} 1864.

2. *Romans om Don Claros.*

„Topp, jag håller, och änn' har jag aldrig fåfängt hållit vad, min skall Claralinda blifva, förr'n i morgon tuppen gal.“ — „Hålla kan du, men att vinna vadet står dig ej så lätt; ej bedrar man Claralinda, Claralinda har förstånd.“ „Intet svarar mer Don Claros, ger på pratet ej mer akt, kastar sig i flickekläder och beger sig uppå väg.“

Just nu blickar Claralinda ned ifrån sin slottsbalkong. „Hvilken vacker flicka går hit? hvad hos mig hon söka kan?“ — „Herrskarinna, värfvaflickan är det ju från hafvets strand; hon med inslaget är färdig och begär af garnet mer.“ — „Vänta flicka, vänta litet! linet spunnet är på stund.“ — „Bästa fröken, långt är lidet, och ej vänta kan jag mer: att om natt på vägen färdas drar en flicka lätt i nöd.“ — „Nå välan då, för din ära blif i slottet denna natt;“ — „Dina

pager äro djerfva, och de se så fräckt på mig.“ — „Nå välan då, för din ära stadna i mitt sofgemak!“

Så af glädje full är flickan, att hon ingenting förtär. „Låt till sängs mig gå“, hon säger, „sömmen öfvermannar mig.“

Under natten Claralinda stöter fram ett plötsligt skri. „Tyst, tyst, Claralinda, bringa ej ditt rykte uti nöd! jag vill mig med dig förmåla, ty jag är af ädel stam, lita blott på detta löfte af Don Claros d'Alemmar.“

Länge redan Claralinda fåfängt väntat dag och natt, ej mer kommer värfvaflickan, fastän garnet färdigt är. När förgått ha åtta månvarf, hennes fader talar så; „Hur'dan är du Claralinda! helt misstänkelig ser du ut!“ — „Tala då ej så, herr fader! någon kunde hört ert ord! hur jag synes, det förskylles af min klädnad, icke mig.“ Kallas skräddare, de frågas, om väl döttern sanning sagt, men de alla höras yttra: „klädnaden är gjord rätt väl!“

Ej att tala är mer nödigt, veta mera ej behöfs. „Dig skall man i morgon bränna; Claralinda, var beredd!“ — „Ej för mig, om man mig dödar, för en annan har jag sorg, för min kärleks ättling är det, ty han är af konungsstam! Finns ej här kanske en småsven, som har lust till lön af mig? detta bref han föra skulle till Don Claros d'Alemmar.“ Då en liten slaf framträder, som förslagen är och qvick: „Till din tjänst jag är, min fröken, hvad du ock befälla må.“ —

„Vill du lön af mig erhålla, ila, flyg, så snabbt du kan, så att detta bref snart komme till Don Claros d'Alem-mar.“

„Bringar du till mig ett budskap, småsven, och af hvilket slag?“ — „Herre er ett bref jag bringar, utaf sorg och smärta fullt. Vet, att er väninna, trogen, är af faror hotad svårt. Bålet man i dag upplägger och i morgon bränn's hon re'n.“

Läsa brefvet vill Don Claros, knappt han hinner börja det, förr'n en tårström sköljer ögat, han af gråt blir nästan blind. „Hollah, hollah, svenner, tillsen, att väl hästar-na må skos! det dagsresor flera gäller rida fram på denna natt.“

Halt framför ett kloster gör han, der från tornet ringning hörs. „Hvad betyder denna ringning? gode fader, säg, hvem dött?“ — „Infantinnan Claralinda nalkas dödens bitter-a strid; bålet man i går uppsatte, hon i dag förbrännas skall.“

Nästan var re'n morgon inne, då sitt följ-e lemnar han, snabbt sig sveper i en kåpa, och, uti sin munkdräkt hölj-d, blef han stå-ende vid vägen, der hon föras skall förbi.

„Hållen inne med ert uppsåt! håll, justiz-än en gång håll! ty först bikta måste tär-nan, bikta, innan hon får dö!“

Följet lemnar infantinnan, att för munken göra bikt. Då de två allena äro, börjar denne biktfar så: „Hitåt kom, du nåtta flic-ka, ty min biktktion är skarp; som det första ibland huden fordrar jag en kyss på stund.“ — „Gud i himlen ej det gillar, ej

af helgon heller ett; der Don Claros' läppar hvilat, ej en munk mig kyssa skall.“ — „Hit-åt kom, du nåtta flicka, ty min biktktion är skarp; som det andra måst' jag fordra, att du hvilat på min arm.“ — „Bort, du munk, och drag åt fanders! derpå går jag aldrig in; vet, förrän du fordrat sådant, har mig vidrört ingen man, utom, till min stora ofärd, blott Don Claros d'Alem-mar. För hans skuld och mina synder jag nu brännas skall på bål.“

Knappt från skratt höll sig Don Claros, då han det af henne hör. „Af ditt skratt jag väl förnimmer, du är Claros d'Alem-mar.“ — „Tyst, tyst, för att dig befria, Claralinda, är jag här. Väfvens ränning är nu färdig, vi att väfva börja må!“ Henne tagande på armen han med hast för tärnan bort; straxt omringa dem hans svenner, då de nära klo-stret nått, och justizan nu forgäfvos larmar, se'n de båda flytt. „Bakom mig på hästen, flicka, sätt, o sätt, du lilla, dig!“ Så blef frigjord Claralinda af Don Claros d'Alem-mar.

1/10 1864.

3. *Romans om Claralinda.*

Midnattstid är re'n förfluten, gala tuppen skall rätt snart, och allt ligger änn' Don Claros på sitt läger utan sömn. Sina pager, sina svenner han tillropar: „vaknen upp! jag vill uppstå, hemten kläder! spännen sporrar mig på fot!“ Snabbt en skjorta, fin och glansfull, mer än kungen sådan har, kläda de och

sidendräkten, gyllne gördeln honou på; efter det de gyllne sporrar på hans hälar hafva spännt, svingar han sig på en stridshäst, spränger bort så fort han kan. „Claralinda, ack, hur' tidigt sitter du vid sömnen re'n.“ — „Gud dig signe, grefve Claros, hvarthän är du nu på färd?“ — „Att utkampa stora strider far jag hän till maurers land.“ — „Stark och kraftfull helt visst är du, egnad rätt till krigarbragd.“ — „Än mer egnad, fröken, är jag till att hvila på er arm.“ —

Så han sade, då en småsven gick just denna väg förbi. „Jag anmäla skall för kungen dessa ord, som ni nu sagt.“ — „Småsven, nej, låt ej förljudas, hvad jag här nu just har sagt! mer af guld och silfver skall du få än ens du bära kan.“ — „Guld och silfver ej begär jag, bättre är, att ni dem spar; trohet jag ej sviker mot den, hvilken jag den skyldig är; jag för kungen måst' anmäla, hvad ni infantinnan sagt.“ Vidare gick derpå pagen, vidare uppå sin väg, fram till kungens bord han trädde i hans stora arbetssal. „Ni, o konung, jemte kronan städs' af Gud beskyddas må! vet att grefve Claros såg jag hvilat på prinsessans arm!“ — „Om du sakta det berättat, lön förtjente du och tack, men då du det högt förkunnat, skall du lida repets död.“ — Det var rättvist, att belackaren för sitt pladdrande fick straff, dock gref Claros blef, den arme, till hals-huggning också dömd. „Claralinda, kom! männ. möjligt, att ni kan ge eder ro? kom nu fort! af eder fader blef till döden gref-

ven dömd!“ — „Tärnor, skynden! mig ledsaga måste ni på denna färd! jemte grefven vill jag dödas, om han dör för bödelshand! Ni, o konung, jemte kronan städs' af Gud beskyddas må! dö skall, hör jag, ju Don Claros, men säg då, hvad han förbröt!“ — „Om för land och rike hade jag en annan arvinge, säkert, dotter, jemte grefven doge du ännu i dag; men tag honom nu till make, jag till svarson honom tar, och vid hofvet jag förbjuder framgent allt bakdanteri.“

1/10 1864.

4. *Romans om Reginaldo.*

Du bland kungens pager skönast, Reginaldo, säg åt mig: hur' man kallar, Reginaldo, dig den djerfve öfverallt?“ — „För att lusten djerit mig drifver till det, som förbjudet är.“ — „Om så feg du icke vore, du besökt mig nattetid.“ — „Infantinna, ni blott hånar, eder slaf jag endast är!“ — „Intet hån! mitt fulla allvar var det, som jag dig nu sagt.“ — „Infantinna, när förunnar ni, att jag besöker er?“ — „Omkring klockan tio, elfva, att ej kungen något vet!“ — Innan ännu solen nedgått, Reginaldo går till sängs, förrän klockan tio slagit, har han åter stigit upp. För att kungen icke väcka, sammetskor han drager på, smyger till prinsessans sofrum, väntar der med sakta suck. „Hvem invid min dörr hörs sucka? hvem är det, som sådant djerfs?“ — „Reginaldo, fröken, är det, såsom han har lofvat dig.“

— „Upp, I flickor, till belöning gifve Gud er hvar sin man, för att kungen icke väcka. öppnen sakta denna dörr!“ Vaken blef då hela natten hos furstinnan Reginald, men då morgonen har randats, ligger han in-slumrad hårdt.

Efter honom ropar kungen: „hemta mina kläder fort!“ och i fåfång väntan säger han förvånad: „hvad är det? död är antingen min smasven,* eller svika börjar han.“ Honom svara hans vasaller, hvilka ana, hvad som skett: „icke död är eder smasven, nej han ligger djupt i sömn.“ Till en dolk nu griper kungen, kastar manteln om i hast, dörrarna han sakta öppnar, och går snabbt från sal till sal, obemärkt han slutligt träder i sin dotters sofgemak. Slumrande der lågo begge, liksom om de sig förmält, ej de varnade den gamle, som vid deras läger stod. Till förgrymmad konung åla hans vasaller straxt på stund: „honom ej i sömnen döda! vaken först han straffas må!“ Kungen derpå lägger dolken uppå lägret välbetänkt, att dem båda han åtskiljer. Spetsen, blank och skarp, är vänd emot ynglingen, dess handtag infantinnan har mot sig. Vändande i sömn sig rispar Reginaldo mot dess udd; „upp, o vakna, min furstinna! denna sömn visst farlig är! se din faders dolk ju ligger här på bädden mellan oss! — „Reginaldo, var du tyst blott! sorg och ångest spara dig! kasta dig till kungens fötter, han

* $\frac{1}{10}$ 1864.

benådar dig helt visst! ett sätt blott det finns, på hvilket han vårt dåd bestraffa kan, dock om du skall lida döden, doge jag ock samma dag.“

„Hvar från kommer, Reginald, du?“ — „Jo, jag kommer ifrån jagt.“ — „Djerfve smasven, visa fångsten, som har träffats af din pil!“ — „Hufvud ej af rådjur, hjortar, herrskare till dig jag för, ty i konungs skog att jaga ej tillåtes en vasall, dock mitt eget hufvud för jag, att du det bestraffa må.“ — „Du skall dö för fräcka dådet, så din dom är redan fäld!“ —

Länge uti sig försjunken gode kungen eftertänkt: „Om jag infantinnan dödar, undergång mitt rike får. Har jag Reginaldo fost-rat då för sådan hänfull död? Nå, välan! att börja straffet, sättes han i fängelse. — Allt I hafven dock förnummit, sägen då, vasaller, mig, hvilket straff I för den pagen, som så ondt gjort, föreslån!“ Se'n de rådgjort ha helt kort tid, ge de store detta svar: „Död förtjenar sådan sven, som emot kungen slikt förbröt.“

Uti tornets fångsel smäktar Reginaldo häktad nu. Är och dag var re'n förfluten, domen ej i verket satt, då den fångnes moder trädde in uti hans fängelse. „Son, då du till världen föddes under smärta och stort qual, var det sådan dag som denna, och din fader dödssjuk var; då med mina tårar sköljde jag ditt hufvud i min sorg, och din gamle fader talte i sin dödskamp så till mig:

„Denne son skall du så fostra, att han bliver from och käck! när han större blir, gif honom då en herre mild och god!“ Ack jag arma, jag bedragna, illa jag dig fostrat har! ingen bättre herre gifves, än den herre, jag dig gaf! dock, i älskog med hans dotter du mot honom svek bedref. Son, ditt lif du har förverkat och ditt hufvud mister snart; förr'n du dör, du likväl lät mig höra än en gång din sång!“ — „Hur? jag skulle sjunga, moder, och är döden re'n så när?“ — „Sjung min egen son, o, sjung du! dig välsigna vill jag då, ty uppå din fader har jag tänkt i detta ögonblick. Sjung den sång, som mig din fader uti Sankt-Johannisnatt ofta sjungit, och du mer än en gång hört, hur' jag den sjöng!“ — „Ack, de hafva just på dagen före Sankt-Johannisdag uti fängelse mig slutit, och i häkte nu jag är. Ack, jag olycksfulle, arme, vet och ser det icke ens, när på himlen solen uppgick eller när den åter sjönk!“

Från balkongen af sitt slott nu hörer kungen denna sång, skyndar bort till infantinnan, henne fattar uti hand. „Hör dock, o min dotter, hör dock! klangen är så underbar, liksom englars sång i himlen, som i haf sireners sång!“ — „Så dock icke englar sjunga, ej sirenerna för sann! Reginaldo är det pagen, som till döden du har dömt!“ —

„Nå, det domslut återkallas, fri är framgent Reginald, och min dotter, räck som maka honom än i dag din hand!“

Strödda romanser.

5. Grefven Yanno.

Infantinnan fällde tårar och hon hade skäl dertill: att hon oförmäld förblifvit, gaf bekymmer och förtret. I sin bädd uppvaknar kungen, då hon snyftar, gråter så. „Dyra dotter, säg, hvad fattas? hvad är orsak till din sorg?“ — „Hvad mig fattas? jag ät lifvet öfverledsen är, min far; oförmäld bland trenne systrar blef jag ensam, endast jag.“ — „Och, hur' skall jag då dig hjälpa? skuld dertill är endast du. Normandi't och Aquitanien sände friare ju nog, men du var dem obehågen, hörde ej på deras bön. Ingen sådan, som du önskar, finns att ge åt dig till man; blott gref Yanno, om han vore ledig, dugde väl dertill.“ — „Ja, just denne, käre fader, denne är mitt hjertas fröjd; maka har han nu och barn, men han brutit mycket förr, ty han bröt den ed om trohet, som tillför'ne han mig svor.“ —

Skyndsamt, utan att ännu veta: hvad han säga, göra vill, bjuder kungen: „kalla grefven, jag med honom tala skall!“

På befallning kom gref Yanno uti kungaborgens sal. „Vill du herre, full af ynnest, mig till kyssning ge din hand?“ — Dyster kungen höres-svara: „För min nåd du kysse den! ty att du dig med min dotter gifter, det är mitt beslut.“ Grefven nästan sjönk till jorden, svarade helt sakta, doft: „det ej ske kan, herre, ty jag redan är förut förmäld.“ — „Du din maka måste döda och

min svärson sedan bli." — „Konung skulle jag den döda, hvilken vet af ingen skuld?" — „Tig, gref Yanno, aldrig stod du uti mycken gunst hos mig; ej med kungadöttrar öfvas, som med lägre qvinnor, svek." — „Om du, herrskare, mig dödar, så sker det med rätt och fog, då jag mot dig, jag måst' tro det, månet felsteg har begått. Men att skuldlös qvinna döda, det visst vore hädiskt brott! ej förlåter Gud på jorden, ej i döden sådan synd" — „Dö hon måste; af det onda stiftat har hon redan nog; uti detta gyllne fat du hennes hufvud hemta skall!" —

Utur slottet går gref Yanno, vandrar bort med sorgset mod; bredvid honom kungens småsven, hvilken olycksfatet bär. Uti svart är svennen inhöljd, grefven svart från topp till tå; dock än svartare är sorgen i den olycksslagnes bröst. På hans hemkomst väntar makan, och, då han sig närmar nu, med sin lille gosse flyger hon, att helsa honom, raskt. „Var välkommen, o min make, hell, o hell, du återvändt!"

Uppför trapporna till slottet steg han stum och full af sorg, och tillsluter alla dörrar, hvad han eljes aldrig gjort, låter hemta in sin qvällsvard, som om matlust hade han. Båda sätta sig, dock taga ingen bit de i sin mun, strömvis flyta deras tårar uppå bordets kläde ned. På sin hulde gosses läppar trycker Yanno kyss på kyss, ifrån modersbarmen denne likt en engel synes le. Allting, som grefvinnan varsnar, pressar hennes hjerta hårdt, hennes jemmerrop och tårar

fylla hela huset upp. „Säg, hvad fattas dig, min make, dig, som är mitt lif och fröjd, ifrån denna ångest ryck mig, hvad befäller kungen oss?" Allt mer starkt hon suckar, snyftar, han vill tala, blir dock stum; ömt hon då med sina armar honom drager till sitt bröst. „Ålskade, ditt hjerta upplåt! hvad det plågar, säg åt mig! jag vill dina sorger bära, men min glädttighet tag du!" *

Nu uppstego de från bordet, grefve Yanno och hans fru; då de sig på bädden kastat, ögonen ej slumren slöt, dessa ord de flöto ut ur den betryckta qvinnans mun: „hellre än att jag allt längre sådant ondt bevittna skall, döda mig! vid Gud den högste, vid helga jungfrun ber jag det." — „Den tyrann, som sådant bjuder, djupt förbannad vare han!" — „Jag förstår dig ej, min make! åt mig rätt fram säg du det, hvilket svårt missöde är det, som sig tränger mellan oss?" — „O, de olycksföddes öde! grym i sanning är dess tyngd! döda *måst'* jag dig, ja, döda, o, min hustru, du mitt lif, mig med infantinnan gifta, så befäller kungens dom." Knappast hade han det yttrat, knappast ordet blifvit sagdt, innan ned grefvinnan faller, utan att hon till sig vet. Hade dock den olyckslagna helst nu genast kunnat dö, men mer stark än dödens smärta henne väcker en helt ny. „Stilla, grefve, änn' finns utväg! o, mitt blod du icke gjut! detta bud sig kringgå låter, endast du mitt rådslag

* 22/9 1864.

hör! Till min gode, hulde fader skicka du mig skyndsamt hän! som en änn' ej bortgift flicka, dock dig trogen i sträng tukt, kysk, som alltid jag har varit, lever jag uti hans skydd och vår dyre son upfostrar: ej den andra dock det gör." — „Ack, att kungen så bedraga är ett otacksamt försök; uti detta fat, afhugget, han ditt hufvud skåda vill." — „Stilla, stilla dock, gref Yanno! jag en utväg ännu vet; sänd mig i ett nunnekloster! der af bröd och vatten blott vill jag leva, tills bekymren sänka mig uti min graf; när jag dött, af detta intet infantinnan vetat bar." — „Ack, att kungen så bedraga är ett otacksamt försök; uti detta fat, afhugget, han ditt hufvud skåda vill." — „Uti dystra tornet kasta mig från sol och måne skild, der jag måste mitt lifs timmar efter suckar räkna ut!" — „Ack, att kungen så bedraga är ett otacksamt försök; uti detta fat, afhugget, han ditt hufvud skåda vill." —

Knappt han slutat, innan kungen ropar utanför hans dörr: „har du henne ej änn' dödat, skynda dig att göra det!" — „Unna tid åt mig, min make, tid åt mig att bedja blott!" — „Ja, men blott till morgonrodnan har du tid, bed därför kort!" — „Den som bedja, bedja kunde! hör mig helga jungfru, du! döden ej så mycket plagar, som ej mer ett trohetsbrott; ond mig gör om dig, min make, för din fega fruktans skuld, ty du dödar mig blott därför, att af kungen domen fällt. Mätte Gud dig mildt förlåta, när han grauskar ock din skuld! åt dem jag

har älskat närmast, jag min afskedsbelsning ger: eder, denna trädgårds blommor, eder, böljor här i ström! nejlikor, farväl, och rosor! och min önskan fyllen upp, när mig redan alla glömma, vänskap, ynnest skänken mig! räck åt mig den käre sonen, honom till min barm här räck, suga skall för sista gången han utaf mitt hjerteblood. Mätta dig, min gosse, mätta dig af sorgens näring, du! Ja, du hade en god moder, som dig älskat innerligt; morgondag ger dig en elak, fastän ock af kungligt blod." —

Lyssna! klockor ringa, Jesus! hvilkens död tillkännages? svar ger deruppå, o under! barnet, som vid bröstet dir, infantinnan gått i döden för sin rysligt svåra synd; att så äktenskap upprifva, sådant brott har Gud nu dömt." 10/6 1864.

6. Drottning och slafvinna.

„Från de kristna en slafvinna skaffen oss, I maurer, fort! en del må på hafvet söka och en annan uppå land! hemtas skall en kristen qvinna, såsom drottningen befallt!"

In i landet några drogo, andra ut på viddan haf; de på hafvet skulle forska, varseblevo intet rof; dock de andra, som på landet ströko kring och sökte der, träffade på grefve Flores, då han ifrån pilgrimsfärd till Sanct-Jago i Gallicien med sin maka återkom. Honom döda de och släpa hans gemål med sig som fångst.

Sin slafvinna gladt till möte trädde drottningen då straxt: „var välkommen, o slafvinna! himlen tackar jag för dig! till skaffri och kök du tage nycklarna att värda väl, ty för maurer-qvinnors trollkonst är jag mycket rädd till mods.“ — „Herrskarinna, edra nycklar tar jag mot, dock till min sorg; förr högt vördad som grefvinna, jag i dag köks-piga är!“ Under hjertat buro panter drottning och slafvinna nu, och af drottningen en liten dotter blef till verlden bragt, medan just den samma dagen pigan åt en son blef mor. Dock en elak qvinna bytte barnaparet för snöd vinst, gaf åt herrskarinnan gossen och åt pigan flickan se'n.

„Hvarmed skall jag nu dig döpa, dotter, du min enda skatt? åt dig som vig-vatten tjena måste mina ögons dagg! Blanca Rosa skall du hetta. Blanca Rosa nämnes du, ty så hette en min syster, hvilken fordom jag har haft; en gång under blomrik påskfest föll hon uti maurers hand, då uti min faders trädgård hon sig friska rosor bröt.“

Och till drottningens öron tränger, hvad grefvinnan klagar så; hon med tårfullt öga tänker på sitt ödes tunga lott. „Upp, I tjennor, tagen om den fångna mycken vård! själf jag skulle henne sköta, vor' jag ej vid bädden fäst.“ Och hon sliter sig från bädden, till slafvinnan skyndar själf. „Huru mår du, min slafvinna? säg, hur' med din dotter är?“ — „Svag änn' är jag, dock den lilla mår rätt väl med himlens hjälp.“ — „Säg, hur' vill du henne kalla, om du vore

i ditt land?“ — „Blanca Rosa, herrskarinna, nämnas skulle hon af mig, ty så hette en min syster, hvilken fordom jag har haft; en gång under blomrik påskfest föll hon uti maurers hand, då uti min faders trädgård hon sig friska rosor bröt.“ — „Om din syster för dig stode, kände henne du då? säg!“ — „Ja, om hon sin gördel löste; ty utaf ett märke svart ned på bröstets venstra sida hon på stället känn's igen.“ — „O, jag arma, jag bedragna, huru underbart mig sker! egen syster skall jag finna, der jag blott en piga sökt.“

Efter tre dar flickan afled, som från födelsen var svag; djupt bedröfvad var grefvinnan, som sin dotter henne tror, drottningen änn' mera sörjer, ty hon anar sanning snart. Också af den onda qvinnan barnabytet blifver röjdt; grefvinnan knappt sin lycka inser, när till sig sin son hon slöt. Knappt förgått ha trenne timmar, innan de hvarann förtro: „vore vi i gudasköna landet dock, i Portugal!“ Guld och ädla stenar samla de tillhoppa i en hast och från maurerlandet fly de under skydd af vänlig natt. Till sitt hem de hunno begge, fram till Sanct-Marias strand, gingo uti samma kloster båda två på samma dag. $\frac{1}{2}$ 1864.

7. Grefve Nillo.

Nillo för sin häst att vattnas, Nillo, Nillo, grefven just, under det hans häst då dricker, börjar han att sjunga skönt. Uti nattens

mörker varsnar honom icke konungen, dock den stackars kungadotter, hvilken honom straxt har känt; skall hon gråta, skall hon skratta, hon vet ej, hvad göras skall., Lyst, var tyst, min dotter, lyssna! så besynnerligt det hörs, liksom englars sång i himlen och i haf sireners sång.“ — „Så ej englar kunna sjunga, och sirener heller ej nej, min far, gref Nillo är det, som till maka mig begär.“ — „Hvem här om gref Nillo pratar? Den rebelliske vasall, som jag ur mitt land förvisat, blifve aldrig för mig nämnd.“ — „Herre, ensamt jag är skyldig, ensamt straffes äfven jag; jag har honom återkallat, eljes jag ej lefva kan.“ — „Tig förräddarinna, tig du, fläcka ej med smålek dig! honom skall du se halshuggen, innan nästa morgon gryr.“ — „Om af bödeln han afriktas, träffe hugget äfven mig; der en graf man honom reder, vare ock min hvilstad!“

Hvarför hörs begrafningsklockan? hvad betyder detta ljud? Död är Nillo och från döden är prinsessan icke långt; grädda äro re'n de grafvar, som dem båda gömma få, han vid kyrkans dörr skall hvila, hon invid dess altare.

Upp ur grefvo Nillos grafplats en cypress sig reste högt, ett orangeträd framvexte upp ur kungadottrens graf; båda vexte, smekfullt kysste deras toppar ljuft hvarann. „Hugg straxt ned de begge träden!“ ropte kungen; och det sker; ädelt blod flöt ur det ena, kungablod det andra gjöt, och ur blodet alstradt

vexte upp ett smekfullt dufvopar. Båda flögo upp på bordet, der sin middag kungen njöt. „Ve, o ve, så mycken kärlek, ve, o ve, så mycken tro, att man dem ej, som i lifvet, ock i döden skilja kan!“

1/2 1864.

8. Bernardo, fransosen.

I.

„O, hvem klappar på min dörr der? hvem vill in? o, hvem är det?“ — „Just Bernardo, jag, fransosen; öppna, ljufva, öppna snart!“ — „Är det verkligen min Bernardo? honom släpper jag straxt in; bort sig packe ögonblickligt hvarje annan riddersman.“

Ur sin bädd så hurtigt sprang hon, att hon linnet sönderref, och att skon från foten bortföll, när hon nedför trappan flög; och vid öppnandet af dörren hennes ljus med ens släcks ut. Riddaren vid hand hon fattar, drar i trädgården med sig, honom gör en bädd af rosor och en kudde af jasmün, honom tvår med rosenvatten, låter hvila bredvid sig.

„Midnattstid är re'n förfluten, och du är så kall, så tyst; säg, hvad felas dig, min älskling? så har jag dig aldrig sett. Om du för mitt tjenstfolk rädes, hit de icke komma nu; om du mina bröder fruktas, vet, att här de icke bo; om du fruktas för min make, fjerran drog han bort från mig; måtte det dock snart förljudas, att för maurers hand han föll!“ — „För ditt tjenstfolk jag

ej rädes, då mig det älskar mer än dig; dina bröder ej jag fruktar, mina svågrar äro de, heller ej din make fruktar, aldrig honom fruktat bar; men förrädarinna, darra, ty din make för dig står!" — „Min gemål är verkligt du det, för mig kärare än allt? hvilka onda drömmar hade blandat mina sinnen bort! kom nu, dyre! jag vill uppstå, kläderna att på mig ta!" — „Tig straxt du, förrädarinna, så bedrar du icke mig; vänta du till morgon vackert, då en annan klädnad ges, en röd-färgad botdragt ger jag, röd, liksom med blod bestänkt, för din hals en bödelsyxa, ty du har förtjent det så!"

II.

„Nu uti min mantel inhöljd släpp mig in till slottet der! till min dam att se jag fram vill, om hon mig ej har förglömt." — „Älskarinnan, herre, död är, henne dödas jag sjelf såg. Gif väl akt, jag tecknen nämner, hvarutaf hon känns igen! en röd-färgad botdragt endast, röd, liksom med blod bestänkt, bar den sköna olycksburna, då till afrättsplats hon gick, och dess huvud blef afhugget, allt för att hon haft dig kär, öfverdragit har med svart jag hennes bår, du veta må, jag ock ringde uti klockan, då den arma döden led, och uppå den dödas kista en tapet låg stickad rikt; uti liktåg gingo munkar till den graf, som henne slöt: tusen riddare, sju grefvar följde henne änn!

dertill, tärnorna i tårar följde, pagerna med leende; på det sättet blef begravnen hon i kyrkan i Saint-Gil." 25/1864.

Riddarn knappast detta hörde, innan likt en död han föll. Timmar lida, många timmar, förr'n han åter kom till sig; till sin käras graf han skyndar, blott att dö hans längtan är. „Öppna, öppna, helga grift, dig, bredvid henne gif mig ro!" Utur grafven han förnam då detta taladt lugnt och mildt: „O min riddare, o, lef du, lef blott, fastän jag har dött! dessa ögon, som dig skådat, äro blinda, utan glans, och de läppar, som dig kysste, stela, helt förvissnade; blott torr benbit är den arm nu, som dig har omslutit förr, och förmultnade de lockar, hvarmed skämtande du lekt. O min riddare, o, lef du, lef, ty jag ju borta är! gifter du dig med en qvinna, henne Anna nämn som mig, tälj för henne vid min hägkomst, hur' vi älskat högt hvarann, att utaf mitt sorgsna öde hon en varning måtte ta. Skänker hon dig dötrar, sök dem fostra upp till verklig dygd; att de ej för kärlek falla, som för dig jag fallit har." 25/1864.

3. Vandrerskan.

Se den unga vandrarinna! hon beger sig uppå väg, att en riddare uppsöka, som ej henne minnes mer. Om en afton fram hon binner intill muren af ett slott; på de välbekanta tecken slottet känns af henne straxt. „Har då riddarn" — så hon talar — „icke

här sin boningsort?" Då en dam hörs henne svara, talför och på artigt vis: „för en stund se'n riddarn utgått, kommer snart tillbaka dock; jag skall låta kalla honom, om ni har rätt mycken hast." Dessa ord knappt voro sagda, innan riddaren re'n kom: „hvilket är, min fru, ert uppdrag? säg, hvad ni befäller mig." — „Vet då, att min kärlek för en riddare mig drivit ut; han mig lofvat, att ej dröja, dock, han uteblef tills nu; far och mor jag öfvergifvit, honom har jag vida sökt; den bortrymde riddarn letat fåfängt jag på hvarje ort". — „Hårt var ödet, herrskarinna, att så sent ni hunnit hit. Hör! jag flydde för er fader, undan döden af hans hand; öfver haf och länder drog jag, och till detta slott jag kom, innan år och dag förrunnit (denne ed af mig ni tog), skulle jag ej någon annan mig till maka taga få. Då nu år och dag förflutit, och af er jag intet hört, här med slottets herrskarinna jag i går mig har förmålt." Knappt han slutat, innan tärnan döende till marken föll.

„Hvilken smärta har ej lifvet, o, du lif, så fullt af qual," klagar riddarn, „att den sköna här i mina armar dog!"

Högt på timbeprydda taket rasande står slottets fru. „Riddare, fort störta henne ned uti det djupa haf." — „Nej, min fru, det gör jag aldrig, då hon är af konungsblod och så djupt har älskat honom, som sin tro till henne bröt! hellre bör den aldrig älska, som vid trohet ej står fast." Knappast hade

riddarn slutat, innan döende han föll. Slottets herrskarinna bjuder, att de begge döda straxt i två djupa grafvar kasta nära till vid hafvets strand. Se, på grafven öfver riddarn vexer upp en furuskog, och ett sorgligt rörfält spirar uppå jungfruns förtidsgraf. Och när slottsfrun det befäller, skär man alla rörstrån af, men från roten alltid sköto nya upp mot himeln högt, och om natten kastellanskan hörde rören sucka tungt.

19, 1864.

10. *Helena.*

„Ack! en längtan drar mig häftigt till min egen faders gård; smärtsamt tränga på mig plågor, och min mor är ej tillstäds." — „Om din längtan är så häftig, nå vilan, följ då dess bud; alltför stark blir dock ej smärtan, till din fader skynda snart!" — „När min man till hemmet kommer, hvem hans måltid reder till?" — „Jag vill honom spis tillreda af det vildbråd, som han fått; af mitt bröd och vin han tage, hvad han der-utöfver vill." —

„Då min måltid, min Helena, du ej hemtar, hvar dväljs du?" — „Ack, oss lemnat har Helena re'n för alltid, o, min son, hon till far och mor har dragit, för att hon hos oss ej trifs. Vet, en hynda hon mig kallat, och än värre namn dig gett!" — „Straxt min häst från Andalusien hemta ifrån stal-

let hit! och min hustru, heligt svär jag, plikta skall för detta hän!"

„Gladligt budskap, käre svärson, jag dig genast hemta kan; skön som engeln uti ko-
ret är den son, din hustru fått.“ — „Men mitt budskap är dock dåligt, sonen, som ni talar om, skall uppfostras af en annan kvinna, än den honom födt. — Dig i ordning ställ, Helena, att din make följa bort!“ — „Huru? först en timme är det, se'n den armas nedkomst var; och hon skall nu re'n, du fordrar, dig på färden följa åt?“ — „Ingen fara är för henne på en väg så kort, så god, och min häst från Andalusien far mer snabbt än månens ljus!“ — „Och hvart-hän vill du den arma föra då med sådan hast?“ — „Spörj ej moder;“ sad' Helena, „tiga passar bättre här; hustrun måste dock det göra, som befalls af hennes man. Gif åt mig min resekappa! att den mig må hålla varm; att än mera mig inhölja gif mig också doket der, och till sist gif mig min gosse! hvile han uppå min arm! Ack, min son männ' dessa kyssar dröja i ditt minne qvar? Påmim honom moder om dem, när han engång tala lärt!“ — „Hvad är det, du pratar, dotter?“ — „Moder mitt beslut är fast, på en väg så kort och banad hotar mig ju ingen nöd, mera snabb än månens stråle Andalusier-hästen far.“

Ja, mer snabb än månens stråle Andalusier-hästen far, dock den stappar och vill falla, för att vägen klippfull är. Skyndsamt, skyndsamt, men i tystnad ila de på vägen fram. Hennes lemmar blifva tunga, hennes händer kallna af. Uppå bergets spets hon ropar: „ve! till döds jag mattad är.“ — „Hvarför, suckar du Helena, hvarföre du klagar, säg!“ — „För att bort mitt lif förrinner; ack, mitt slut jag känner när; se'n jag arma nedkom, har ju blott en timme änn' förgått.“ — Han från hästen henne lyftar och på marken lägger ned; isig frossa henne skakar under kramp af nära död. „Dina penningar hvem ger du, att förvärfva dig hans tack?“ — „Mina bröder jag dem gifver, om du ej mig nekar det.“ — „Ät hvem ger du det der korset? smycket på din hals åt hvem?“ — Detta kors må ges min moder, hvilken älskar mig så högt, att hon invid det må bedja för mig arma, se'n jag dött! men hals-smycket, o, min make, ger jag dig; och om du det åt en annan kvinna skänker, må hon fröjdas mer deråt!“ — „Och ditt landtgoods hvem du ger det, att han väl det sköta må?“ — „Dig, min make jag det gifver; låte Gud dig njuta det!“ — „Och din lille son hvem ger du, att han trogen skötsel får?“ — „Ät din moder; göre henne Gud benägen för min skatt!“ — „Henne ej, hon mördar honom, såsom dig hon mördat har. Ät *din* moder hellre honom gif, ty kärleksfull är hon. Dottersonen skall hon bada

uti tårars varma flod, och från eget hufvud taga duken, att han hvilat varmt." —

I sin barn nyvaknad kände längtan hon, att lefva få, då hon dessa ord fick höra, dock re'n stelnad tungan var. Blott med blickarna hon sade, att han hennes tillgift här. „Tillgift ges mig ej, Helena! Gud ej bönhör, hvad du sagt. O, på förhand re'n jag känner afgrundsqualen, som jag får; flyende till himlen vänder sig skyddsengeln ifrån mig. Lögnar-tungan må förbaunas och det öra, som hon fann! Att min egen engel mörda, så långt har jag blifvit ledd! Sju år och en dag så vill jag draga ifrån land till land och vid Romas helga portar böja knä i sorg och bot. Och ett invigt kloster vill jag grunda här på denna plats; själamessor sju man läse uti det på hvarje dag, så att hvem som kommer hit och skådar det må säga så: „Detta är den ort, det ställe, som hans ondskas vittne var, detta platsen för hans ånger, Gud hans synd förlåta må!“

21/, 1864.

11. *Guimar.*

Skönast ibland alla tärnor hon i detta landet är, i behag och vett ej lika har hon någon jemte sig. Sig förälskat har Don Johan uti henne utan mått, och för kärlek sluter slummers ingen natt hans ögonlock. Han är ock en vacker yngling, som bör företräde ha; dock för flickans fader gäller rikdom mer än annat allt, han för intet räknar kärlek,

lika litet ädel börd, åt en borgare med pengar han sin dotter gifva vill. Nästan sanslös blir Don Johan, då han detta veta får. Bort från denna ort han drager, ingen vet dock, hvart det bär. Framåt går, ja, ständigt framåt, så tre månader hans ridt; som en börda, helt odräglig, honom synes lifvet nu. Dagligen till häst han vistas, frågar efter vägen ej; omedvetet, hvart han kommer, följer blindt han hvarje väg; ledare har hästen blifvit, släpar mannen, dit den vill. Ingen enda ort han känner på sin resa vidt omkring. Han till hemmet åter länder, men ej vet han, hvar han är.

Och en majdagsmorgon var det, rundtom blomstra alla fält, ängen leende syns vinka, och glädt ljuder foglars sång. Men ur staden blott kan höras dyster, graflik melodi, dofva klockors sorgeringning och af prester gudstjenstssång; kommande ur kyrkan trängas borgare och adel tätt.

Genom stadens port intågar riddar' Johan sorgfull, drar från gata hän till gata ända till sin älskades, och i huset och i fönstret, der han henne ofta sett, svart till färgen allting synes, svart som svartast vara kan. Och han genast låter kalla tjänarinnan hos sin dam. „Låt mig veta, flicka, hastigt, gör mig denna vänne-tjenst! låt mig veta, för hvem denna djupa, tunga sorgen är!“ — „O, för Guimar de Mexia, min värdinna bär jag den, ty hos Gud är hennes själ visst, och i grafven hennes kropp. Blott för er skuld hon gått hädan, för att hon er älskat så.“

Knappast hörde det Don Johan, innan han föll ned som död; dock hans smärta var så mäktig, att den honom ej lät dö. Utan tårar blir hans öga, och hans mun förstummad är. Rundtom väntande står mängden, hvad han nu begynna skall. Svart från topp han klär sig, svart som svartast nån'sin vara kan, vandrar sedan bort till kyrkan, der hans kära graf lagd finns. „Gode sakristan! jag ber dig, hjälp mig öppna denna graf, hvilken i sig innesluter, det mig dyrast är på jord!“ Der i all sin skönhet låg hon, som han henne fordom sett, än i döden så behagfullt, att ej hennes like fanns. Han mot himlen händer höjer, uppå jorden knäfall gör, svär vid Gud, att henne aldrig, aldrig mer han lemna vill. Och en dolk af guld han blottar, som i gördeln han har dold, och i döden vill han följa den från honom lifvet slet. Helga jungfrun är medlidssam, Sanct-Maria, jungfrun hög; ej hon vill, att så förderfvas utaf kärlek skall hans själ, och ett under af Gud hindrar Don Johan att mörda sig; den begrafna räcker handen åt sin hjertligt älskade, öppnande de huida ögon ler åt honom hon så mildt. Med den ej bortvikna kärlek kommer lifvet, som vek bort. Och straxt fadren, som af sorger nästan dödt, de hemta dit; vänner komma, anförvandter, alla vora väl till mods, och med tack till helga jungfrun, som en sådan lycka gett, tar Don Johan sig den maka, som han har så väl förtjent.

12. *Den sköna infantinnan.*

Uti blomstergården sitter infantinnan ensam änn', och hon kammar sina lockar med sin fina gyllne kam. Hon på hafvet kastar blicken, ser en flotta nalkas der, och dess löfding, se'n han landat, går till henne uppå strand. „Säg, om du ifrån min make, höfding, tidning till mig bär! såg du honom i det land, der Frälsaren på korset dog?“ — „Många tappra kämpar såg jag fjerran i det helga land; hvilka tecken, hvilka vapen, bar din man, du säge mig!“ — „Af rent silfver var hans skymmels sadel och med guld besatt; och en lans med kors utsirad bar han i sin högra hand.“ — „Den, på hvilken tecknen tyda, jag i slaget falla såg, falla uti striden modigt, och jag hämnades hans fall.“ — „Ve mig arma, nu en enka! all min framtid smärta har; och af mina trenne döttrar ingen enda är förmäld.“ — „Och hvad ger du, herrskarinna, om din make jag för hem?“ — „Guld och silfver jag dig gäfve, skatter utaf hvarje slag.“ — „Guld och silfver ej mig locka, ej för mig är allt det der. Säg, hvad ger du, herrskarinna, om din man jag nu för hem?“ — „De två qvarnar, som jag eger, båda gerua jag dig ger; kryddor och kanel den ena, hampa blott den andra mal; hvad jag bjuder, är så ståtligt, att det passar för en kung!“ — „Ej jag dina qvarnar önskar, ej för mig är allt det der; säg, hvad mera, fru, du gäfve, om din man jag förde hem?“ — „Nå, välan! de gyllne teglen från

mitt tak jag bjöde dig!" — „Dina tegel ej begär jag, ej för mig är allt det der; säg, hvad mera, fru, du gäfve, om din man jag förde hem?" — „Nå, de döttrar, som jag eger, bjuder jag dig alla tre; en må räcka dig din klädnad och den andra dina skor. Och den tredje, skönsta, hvile som din maka på din arm." — „Dina döttrar ej begär jag, ty mitt val de äro ej; säg, hvad mera, fru, du gäfve, om din man jag förde hem?" — „Mera har jag ej att bjuda, upphör och att fordra du!" — „Herrskarinna, gif dig själf blott, det är, hvad mitt hjerta vill!" — „Tvi den riddare, som ögat djerfs att kasta fräckt på mig! Upp! vid hästens svans man binde honom genast fast med makt! och han må kring trädgårdsmuren släpas fram till hån och spe! Upp, I tjenare, vasaller, upp! att ta den skurken fatt!" — „Tänk på ringen med sju stenar! ena hälften har jag här, dock hvar är den andra hälften, som jag dig till afsked gaf?" — „O, de långa år af smärta, o, så mycket qval och ångst! hvad för din skuld jag har lidit, Gud förlåte dig, min man!" — ^{11/12}1861.

13. *Grefve Johan.*

Ifrån gräusen af Castilien himmer fram det sorgelud, att insjuknad grefven kommer: älskarinnan till stor sorg. Till tre läkare man sänder, hvilka man vet vara bäst; riklig lön, så man förkunnar, får den honom rädda kan. Bland dem säga de två yngre, att hans

sjukdom är helt lätt, dock den äldste af dem alle säger sanningen helt fritt: „blott tre timmar kan ni lefva, grefve, ej mer fulla tre! att ert testamente göra använd då den första straxt! och den andra må ni bedja, sörjande för öder själ, och till älskarinnans afsked må den tredje egnas se'n!" Under dessa ord instörtar Dona Isabel med hast. Upp till henne ser den sjuke dödsblek och med mattad blick: „var välkommen, du, min ljufva! jag dig väntat längtansfull, att din närhet måtte lindra denna stundens svåra sorg!" — „Eftersom blott det mig tröstar, på den helga jungfrun jag mig förlitar, att du räddas, och ifrån dig plågan drifs." — „Du min ros, den allraskönsta! om jag återställas kan, skall du i mitt hjertas blombädd trivas och der vexas väl! med det band, som erkebispnen, kyrkans tjeuare, invigt, och med helgadt vattens stänkning du med mig förenas skall!"

Medan så de båda talte, trädde grefvens moder in. „Son, hur' är dig? ack, din sjukdom skapar mig svårt hjerteve." — „Döden är jag nära moder, och utandas snart min själ. Blott tre timmar änn' att lefva har jag, ja, ej fulla tre." — „Son, i denna stränga stunden mönstre du din lefnadstid! Finns det ingen dam, mot hvilken du till felsteg skyldig är?" — „Moder, ja, mig skyldig vet jag, att en dygdig hafva kränkt: Dona Isabel, den ädla; dock jag henne nu vill ge, att försona, tusen guldmynt, dem hon må till hemgift ha." — „Äran låter sig ej köpa;

son, den boten är för klen." — „Dertill ger jag änn' tvåhundra och af ädelsten ett kors." — „Äran aldrig står att köpas; alltför liten är slik bot." — „Eder, läkare, jag beder, att I henne bistå män! Dig, o moder, ber jag, att du troget vårdar hennes väl! hvem med henne sig förmäler, den gör jag på skatter rik; den ej hennes hand mottoge, falle genom bödelns svärd!" — „Ej för gods och ej för skatter äran, son, att köpas står; om du Isabel har älskat, fri från fläck hon lemnas må!" — „Hennes hand, välan, jag lägger uti min, så må det ske! veten, att som grefvens enka hon grefvinna är förvisst!"

21/12 1861.

14. Flickan, som går i kriget.

Mellan Aragon och Frankrik' är det nu ånyo krig: ve, att jag för mycket åldrats, för att kunna sjelf gå med! far till sju jag är, dock skada, att en son bland dem ej finns." — Svar derpå ger äldsta dottren honom med beslutsamt mod: „en sons plats vill jag ersätta, om ni ger mig svärd och häst." — „Dina ögons eld för stark är; dotter, den förräder dig." — „Nå, jag blickar ned till jorden, när jag är bland krigarne." — „Alltför höga dina skuldror; dotter, de förråda dig." — „Nå, de skola väl sig sänka, om blott vapnen trycka tungt." — „Alltför fyllig har du barmen; dotter, den förräder dig." — „Barmen skall man icke varna, om blott jackan sluter rätt." — „Allt-

för späda dina händer; dotter, de förråda dig." — „Jernhandskar gif mig endast, och för små de tyckas ej." — „Fötterna för små dock äro; dotter, de förråda dig." — „Gif mig ryttarstöflar, fader, de dem gömma för hvar blick." —

„Ack, herr fader, ack, min moder, mitt bekymmer är rätt stort, ty gref Daros ögon äro kvinnoögon, mån I tro!" — „Tag dock till en säker pröfning honom med i trädgården! blommor skall han säkert plocka, om han verkligt kvinna är." — Dock, den kloka flickan plockar blott ett äpple, talar se'n: „sannerligen, sköna äpplen, dem värderar hvarje man, men för kvinnor äro blommor och af dem de älskas högt." — „Ack, herr fader, ack, min moder, mitt bekymmer är rätt stort, ty gref Daros ögon äro kvinnoögon, mån I tro!" — „Till att säkert kunna pröfva, bjud till måltid honom du! ty en lägre stol han väljer säkert, om han kvinna är." — Dock, den kloka flickan satte sig på högsta stolen straxt. „Ack, herr fader, ack, fru moder, mitt bekymmer är rätt stort, ty gref Daros ögon äro kvinnoögon, mån I tro!" — „Tag, o son, att riktigt pröfva, honom bort till torget der; granna band han säkert köper, om han verkligt kvinna är." — Dock den kloka flickan köpte sig en dolk med egg rätt skarp: „Att sig man mot man försvara, göra dolkar just god tjenst; band, de äro blott för kvinnor, och af dem värderas högt."

— „Ack, herr fader, ack, fru moder, mitt bekymmer är rätt stort, ty gref Daros ögon äro qvinnoögon, mån I tro!“ — „Fråga om i qväll i floden han med dig väl bada vill; är en qvinna han, så afslår utan tvifvel han bestämdt.“ — Dock, den kloka flickan börjar sina kläder att afta, men en page på en gång nalkas, räcker hastigt fram ett bref, och hon läser det med tårar: „innehållet smärtar djupt, ty min moder fallit undan, och min fader dödssjuk är; ack, mig tyckes, som jag såge mina systrar vid hans bädd, som jag hörde ock grafringning, den hit fores från mitt hem; upp, herr riddare, nu följ mig; stig till häst, till häst helt snabbt!“ —

Snart framför ett slott de stadna och vid porten stiga af. „Fader, jag en måg er hemtar, om han edert bifall får; uti fält var han min höfding, och sin kärlek mig tillstod. Hos min far nu må han fria, om han älskar mig ännu! tappert såsom man jag tjenat under sju år uti krig; att jag var en flicka, anar ingen har, min höfding blott; han såg det på mina ögon, han af annat ej det såg.“

21/12 1861.

15. Guldkedjan.

Se dock, huru med sin krigshop höfdingen der går förbi! väl tvåhundra man han anför, som ha värfvats just helt nyss. Alla gå de sorgsna; men en, djupt försänkt i grämselse, släpar svärdet längs med jorden, slår till marken ned sin blick. När de halva

vägen hunnit, höfdingen till honom så: „nä, soldat, hvarför så dyster? denna sorg, säg, gäller hvem?“ — „Ej min fader, ej min moder gäller den, min syster ej, nej, min hustru endast, hon blef sörjande i hemmet kvar. Denna finaste guldkedja, hvilken väger hundra uns, trycker mig, för att jag icke den min dyra hustru gaf.“ — „Att till henne återvända, ger sju dagar jag åt dig; hela sju år må du dröja, om du henne gråtögd ser! men om ej, med återkomsten får du icke dröja alls.“

O, hur' glad och full af tjusning var soldat nu hemåt gick! vandrande på närmsta genväg, då landsvägen syns för lång, före midnatt re'n han bulnar på sin gårdsport: „öppna fort!“ — „Hör, hvem klappar uppå porten, klappar der så hårdt och tätt?“ — „Öppna, fru, soldat det är, som er från kriget hemtar bud.“ — „Sådant bud må dra för fanders, och enlivar, som sådant bär! upp! stig upp, min hjertanskäre! bort till det der fönstret gå! drif bort honom, som i otid våra fröjder bryter af!“ — „Bud från kriget till oss? ni har vilse gått om huset visst, låt oss nu i ro få solva, då vi ha oss tröttat ut.“

Mera snabbt, än han har kommit, krigaren tillbaka går: „höfding, jag er tackar mycket för den tjenst, ni visat mig. Ack, ej fordras sju dars orlof! ej sju timmar ens behöfs, mig från hemlängtan att bota och från hvarje sorg så stor. Håll till godo!

denna kedja hemtar jag för att er ge, då ej hjälplös, som jag trodde, hemma bief min äkta hälft; fränder har hon, hvilka sörja, att hon ej af hunger dör." — „Jaså, fränder har din hustru, och bekymrad var du dock?"

28/6 1864.

Innehåll.

Inledning	sid.	3.
Romanser om kejsar Karl och paladinerna.		
1. Romans om Don Beltran		22.
2. " Don Claros		24.
3. " Claralinda		27.
4. " Reginaldo		29.
Strödda romanser.		
5. Grefve Yanno		33.
6. Drottning och slafvinna		37.
7. Grefve Nillo		39.
8. Bernardo, fransosen (I, II)		41, 42.
9. Vandrerskan		43.
10. Helena		45.
11. Guimar		48.
12. Den sköna infantinnan		51.
13. Grefve Johan		52.
14. Flickan, som går i kriget		54.
15. Guldkedjan		56.